

ธรรมนูญชุมชนการสร้างวัฒนธรรมสุจริต
ตำบล ท่าก้อ อำเภอ แม่สรวย จังหวัด เชียงราย

เกริ่นนำ

ปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบ เป็นปัญหาวิกฤตที่กัดกร่อน ในสังคมไทยมานาน ทำให้ชาติต้องสูญเสียทรัพยากรอย่างมหาศาล ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม ความเชื่อมั่นของประชาชน ความน่าเชื่อถือของประเทศ และมีแนวโน้ม ที่จะขยายตัวรุนแรงยิ่งขึ้น

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 กำหนดให้รัฐมีหน้าที่วางกลไก ป้องกัน ตรวจสอบและจัดการทุจริตและประพฤติมิชอบ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนเพื่อป้องกันการทุจริต ขณะที่ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ มีเป้าหมายให้ภาครัฐมีความโปร่งใส ปลอดการทุจริตและประพฤติมิชอบ ประชาชนร่วมมือกันป้องกันการทุจริต เจ้าหน้าที่รัฐยึดมั่นในคุณธรรม ความสุจริตและการปราบปรามการทุจริตมีประสิทธิภาพ เป็นธรรม ตรวจสอบได้ และกำหนดแผนแม่บทการปฏิรูปประเทศ ประเด็นการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ ที่จะ “ส่งเสริมให้ประชาชนมีวัฒนธรรมและพฤติกรรมซื่อสัตย์สุจริต” ส่งผลให้คดีทุจริต และประพฤติมิชอบลดลง และการดำเนินคดีทุจริตเกิดความรวดเร็ว เป็นธรรม โปร่งใส ไม่เลือกปฏิบัติ

เพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว โดยความร่วมมือสภาองค์กรชุมชนกับองค์กรภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมในพื้นที่ คณะทำงาน จึงได้จัดให้มีการจัดทำ “ธรรมนูญชุมชนการสร้างวัฒนธรรมสุจริต” ตำบล ท่าก้อ อำเภอ แม่สรวย จังหวัด เชียงราย เพื่อใช้เป็นกรอบในการดำเนินงาน ดังกล่าว

ส่วนที่ 1

ข้อมูลและสถานการณ์สำคัญ

ข้อมูลทั่วไปของตำบล

1. ที่ตั้งของหมู่บ้านหรือชุมชนหรือตำบล

- ทิศเหนือ   จดกับตำบลศรีถ้อย และตำบลเจดีย์หลวง อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย
- ทิศใต้   จดกับอำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย
- ทิศตะวันออก   จดกับอำเภอพาน จังหวัดเชียงราย
- ทิศตะวันตก   จดกับอำเภอพร้าว อำเภอไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่

2. ลักษณะภูมิประเทศ

พื้นที่ประกอบด้วยที่ราบเชิงเขาและพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นภูเขาและป่าไม้ มีเทือกเขาสลับซับซ้อน และมีที่ราบหุบเขาบางส่วนระหว่างภูเขาและที่ราบลุ่มแม่น้ำมีแม่น้ำที่สำคัญไหลผ่านคือแม่น้ำลาวและมีลำห้วยต่าง ๆ เช่น ลำห้วยแม่ยางมีน ลำห้วยหลวง ห้วยน้ำขุ่น แม่ตำหลวง แม่ผักแกละ ฯลฯ และพื้นที่ส่วนใหญ่ บนภูเขาอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติแม่ลาวฝั่งซ้าย และอุทยานแห่งชาติดอยหลวง

3. ลักษณะภูมิอากาศ

ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤศจิกายนถึงกุมภาพันธ์เมื่อลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัดเข้าสู่ประเทศไทยหรือมีบริเวณความกดอากาศสูงหรือมีอากาศเย็นจากประเทศจีนแผ่ลงมาปกคลุมประเทศไทยรวมระยะเวลาประมาณ 4 เดือนเป็นระยะเวลาเปลี่ยนฤดูกาลจากฤดูฝนเข้าสู่ฤดูหนาวอากาศสูงกำลังแรงจากประเทศจีนจะแผ่มาปกคลุมประเทศไทยเป็นระยะๆ ทำให้บริเวณอำเภอแม่สรวยมีอากาศหนาวจัด โดยเฉพาะบริเวณเทือกเขาในเดือนกุมภาพันธ์ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือที่พัดปกคลุมประเทศไทยมีกำลังอ่อนลงเป็นลำดับทำให้บริเวณอำเภอแม่สรวยมีอุณหภูมิสูงขึ้นและมีอากาศร้อนในตอนบ่ายซึ่งเป็นการสิ้นสุดฤดูหนาวในช่วงประมาณเดือนกุมภาพันธ์และเริ่มเข้าสู่ฤดูร้อนต่อไปแต่ยังมีอากาศหนาวเย็นในตอนเช้าต่อไปในระยะหนึ่ง

ฤดูร้อน เริ่มระหว่างเดือนมีนาคมถึงเดือนพฤษภาคมอุณหภูมิสูงสุดในตอนบ่ายจะเริ่มขึ้นเกิน 35.0 องศาเซลเซียสแต่ในช่วงเช้าจะยังคงมีอากาศหนาวเย็นจนถึงประมาณเดือนมีนาคมลมที่พัดจากประเทศไทยเปลี่ยนจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือเป็นลมฝ่ายตะวันออกและลมฝ่ายใต้มากขึ้นโดยมีลมจากทะเลจีนใต้และอ่าวไทยพัดเข้าสู่ประเทศไทยในทางทิศใต้และตะวันออกประกอบกับจะมีหย่อมความกดอากาศต่ำเนื่องจากความร้อนปกคลุมประเทศไทยตอนบนในช่วงฤดูร้อนทำให้มีอากาศร้อนอบอ้าวและแห้งแล้งทั่วไปและอาจเกิดพายุฤดูร้อนขึ้นได้ในบางวันโดยเฉพาะในช่วงเดือนมีนาคมจนถึงเดือนเมษายน

ฤดูฝน เริ่มระหว่างเดือนมิถุนายนถึงเดือนตุลาคมลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดเข้าสู่ประเทศไทยและร่องความกดอากาศต่ำเลื่อนขึ้นมาพาดผ่านบริเวณประเทศไทยและจะไปสิ้นสุดประมาณกลางเดือนตุลาคมเป็นระยะเวลาประมาณ 5 เดือน จะมีฝนตกชุกในเดือนสิงหาคมและกันยายนตั้งแต่กลางเดือนตุลาคมเป็นต้นไป ลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้จะอ่อนกำลังและจะเปลี่ยนเป็นลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือฝนบริเวณประเทศไทยตอนบนจะลดน้อยลงเป็นลำดับ

4. ลักษณะของดิน

บริเวณที่ราบเป็นดินที่เกิดบนลานตะพักลำน้ำระดับต่างๆ และบริเวณภูเขาและที่สูงชันเป็นดินเกิดบนภูเขาและที่ลาดชันดินเกิดบนลานตะพักลำน้ำระดับต่าง ๆ ประกอบด้วยดินหลายชนิด เป็นดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำถึงดีหรือดีปานกลางเนื้อดินร่วมจนถึงดินเหนียว มีการระบายน้ำดีจนถึงเลวปกติใช้ในการทำนา ดินบนภูเขาและที่ชันมีทั้งดินลึกและดินตื้น บางแห่งมีก้อนกรวดและก้อนหินปะปนในเนื้อดินหรือกระจายไปตามผิวดิน

5. ลักษณะของแหล่งน้ำ

แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร ได้แก่ แม่น้ำลาว อ่างเก็บแม่ก้อ อ่างห้วยดินดำ ลำห้วยแม่ยางมัน ลำห้วยหลวง ห้วยน้ำขุ่น แม่ตำหลวง แม่ฝักแหละ เป็นต้น

แหล่งน้ำที่ใช้ในการบริโภค ได้แก่

- ระบบประปาหมู่บ้าน (หมู่ที่ 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 10, 11, 12, 13, 14, 20, 21, 22, 27) จำนวน 17 แห่ง
- ระบบประปาภูเขา (หมู่ที่ 8, 9, 11, 15, 16, 17, 18, 19, 23, 24, 25) จำนวน 11 แห่ง

6. ลักษณะของไม้และป่าไม้

มีภูมิประเทศเป็นภูเขาสูงและป่าไม้จึงเป็นแหล่งต้นน้ำลำธารที่สำคัญพื้นที่ส่วนใหญ่อยู่ในเขตป่าสงวน และเขตอุทยานแห่งชาติดอยดอยหลวง ป่าส่วนใหญ่เป็นไม้ประเภทป่าเบญจพรรณ

7. ประชากร

ประชากรประชากรทั้งสิ้น 18,352คน คราวเรือนประมาณ 6,180ครัวเรือน แยกเป็น ชาย 9,268คน หญิง 9,084 คน มีความหนาแน่น เฉลี่ย 47.42 คน /ตารางกิโลเมตร

8. สภาวะเศรษฐกิจและสังคมตำบลท่าก้อ

จากการสำรวจสภาวะเศรษฐกิจและสังคมตำบลท่าก้อ พบว่า ประชากรมีรายได้เกินครึ่งมาจากนอกภาคเกษตรกรรม โดยเฉลี่ยรายได้ที่ 191,660 บาท/ครัวเรือน/ปี กลุ่มที่มีรายได้ต่ำสุด พึ่งรายได้จากการทำการเกษตรมากที่สุด และรายได้จากภาคเกษตรมาจากการทำสวนผลไม้เป็นหลัก โดยเฉลี่ยรายได้จากภาคเกษตร 86,851 บาท/ครัวเรือน/ปี นอกจากนี้ยังพบว่าประชาชนในพื้นที่ตำบลท่าก้อมีภาระค่าใช้จ่ายด้านอาหารมากที่สุดถึง 47.0% สรุปแล้วพบว่าประชาชนในพื้นที่ตำบลท่าก้อมีรายได้ไม่พอรายจ่าย และที่สำคัญโดยเฉลี่ยแล้วพบว่าประชาชนในพื้นที่ตำบลท่าก้อจำนวน 74% มีหนี้โดยเฉลี่ย 194,935 บาท/ครัวเรือน

คำนิยามศัพท์

ข้อ 1 ธรรมนูญนี้ เรียกว่า ธรรมนูญชุมชนการสร้างวัฒนธรรมสุจริตตำบล ท่าก้อ

ข้อ 2 การประกาศใช้ธรรมนูญชุมชนการสร้างวัฒนธรรมสุจริต ตำบล ท่าก้อ ให้มีผลตั้งแต่วันที่ 1 เดือน มกราคม พ.ศ.2566

ส่วนที่ 2

ปรัชญาและแนวคิดธรรมนูญชุมชนการสร้างวัฒนธรรมสุจริต

“ธรรมนูญชุมชนการสร้างวัฒนธรรมสุจริต” คือ ข้อตกลงร่วม หรือ กติกาที่เป็นเจตจำนง และพันธะร่วมของชุมชน สังคม และหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน เพื่อเป็นกรอบและแนวทางการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบในท้องถิ่นของตน อย่างมีประสิทธิภาพและปลอดภัย รวมทั้งประชาชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ และมีความซื่อสัตย์สุจริต หรือเรียกว่า “การสร้างวัฒนธรรมสุจริตระดับชุมชน” ใน 3 ด้าน ประกอบด้วย (1) ด้านการปลูกจิตสำนึก (2) ด้านการป้องกัน และ (3) ด้านการสร้างความโปร่งใส

ภาพที่พึงประสงค์ หรือ เป้าหมายหลักในภาพรวมของธรรมนูญฉบับนี้ คือ

1. ด้านการปลูกจิตสำนึก
2. ด้านการป้องกัน
3. ด้านการสร้างความโปร่งใส

ส่วนที่ 3

ทิศทางและมาตรการสำคัญต่อการบรรลุเป้าหมายการสร้างวัฒนธรรมสุจริตระดับชุมชน

เพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงและร่วมมือกันขององค์กรและเครือข่ายภาคประชาชน ชุมชน เพื่อดำเนินการสร้างวัฒนธรรมสุจริตระดับชุมชนในพื้นที่ตำบลของตน บรรลุเป้าหมาย ทั้ง 3 ด้าน โดยมีมาตรการสำคัญ จำนวน 8 มาตรการ (ข้อตกลงร่วม) ดังนี้

ด้านที่ 1 การปลูกจิตสำนึก

เป้าหมาย (ทิศทาง) สร้างการตื่นตัวให้กับประชาชนทุกชุมชน ทุกช่วงวัย ในการร่วมกันสร้างชุมชนสุจริต

มาตรการสำคัญ (ข้อตกลงร่วม) ประกอบด้วย

1. ประชาชนทุกคนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น
2. ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจ และมีจิตสำนึกเรื่องการสร้างชุมชนสุจริต
3. ประชาชนมีความตระหนักและเห็นความสำคัญในการสร้างชุมชนสุจริต

ผู้รับผิดชอบ : ประชาชน, กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน, บ้าน, วัด, โรงเรียน, กลุ่มออม., อปพร., อบต.

ด้านที่ 2 การป้องกัน

เป้าหมาย (ทิศทาง) สร้างวัฒนธรรมค่านิยมสุจริต โปร่งใสให้กับประชาชนในทุกพื้นที่

มาตรการสำคัญ (ข้อตกลงร่วม) ประกอบด้วย

1. มีการจัดตั้งคณะกรรมการในชุมชนต่างๆ เพื่อกำหนดข้อระเบียบการสร้างจิตสำนึก
2. ส่งเสริมให้ความรู้ในการสร้างสังคมสุจริต
3. มีการขับเคลื่อนการจัดตั้งจิตอาสา ขับเคลื่อนการสร้างวัฒนธรรมสุจริต

ผู้รับผิดชอบ : ประชาชน, กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน, บ้าน, วัด, โรงเรียน, กลุ่มออม. ,อปพร., อบต.

ด้านที่ 3 ด้านการสร้างความโปร่งใส

เป้าหมาย (ทิศทาง) สร้างวัฒนธรรมและค่านิยมการเปิดเผยข้อมูล และการเข้าถึงข้อมูลในทุกๆด้านต่อหน่วยงานต่างๆในพื้นที่

มาตรการสำคัญ (ข้อตกลงร่วม) ประกอบด้วย

1. องค์กรหน่วยงานต่างๆในพื้นที่จะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร โดยเฉพาะข้อมูลด้านงบประมาณ
2. สร้างช่องทางการเข้าถึงข้อมูลโครงการต่างๆได้ ผ่านข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

ผู้รับผิดชอบ : ประชาชน, กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน, บ้าน, วัด, โรงเรียน, กลุ่มออม. ,อปพร., อบต.

ส่วนที่ 4
แนวทางการวัดผลสำเร็จ

เพื่อให้มีการติดตามผลการดำเนินงานและการประเมินผลการดำเนินการตามธรรมนูญการ
สร้างวัฒนธรรมสุจริตระดับชุมชน ตำบล ทำก้อ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์
สูงสุด จึงกำหนดแนวทางการวัดผลสำเร็จ ดังนี้

1. มีเครือข่ายภาคประชาชน องค์กรชุมชน ร่วมดำเนินการเกี่ยวกับการป้องกันและต่อต้าน
การทุจริตในระดับตำบล
2. มีคู่มือแนวทางการมีส่วนร่วมและช่องทางการร้องเรียนของประชาชน
3. ไม่มีเรื่องร้องเรียน หรือ ไม่มีการการทุจริตและประพฤติมิชอบในพื้นที่ตำบล

จึงประกาศให้ทราบและยึดถือปฏิบัติร่วมกัน

ประกาศ ณ วันที่.....

ลงชื่อ.....

(.....)

ตำแหน่ง.....

ลงชื่อ.....

(.....)

ตำแหน่ง.....